

Raision seudun koulutuskuntayhtymä

LAUSUNTO

14.11.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4§:n muuttamisesta OKM096:00/2014

Yhteenveto

Esitettyjen muutosten tavoitteena ovat vahvat koulutuksen järjestäjät ja ylläpitäjät, jotka kykenevät vastaamaan työelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan muuttuviin ja kasvaviin osaamistarpeisiin.

Lausuntomme peruslähdekohtana on, että katsomme olevamme kuvauksen mukainen ammatillisen koulutuksen järjestäjä.

Mielestämme viime vuosina tehdyt OKM:n linjaukset muodostavat loogisen jatkumon, mikäli luodusta ammattiopistostrategiasta pidetään kiinni. Monialaiset ja omilla toiminta-alueillaan kattavasti toimivat ammatillisen koulutuksen järjestäjät tarvitsevat kaikki koulutuksen järjestämismuodot, ja voivat näitä välineitä käyttäen ideaalisti toteuttaa ja järjestää opiskelijoille joustavia, yksilöllisiä opintopolkuja, ottaa huomioon alueen työvoimatarpeen ja huolehtia aluevaikuttavuudesta.

Järjestäjäverkko tulee tiivistymään ja uudelleen muotoutumaan koulutuksen rahoituksesta annettavan lain myötä. Muuta valtion ohjausta ei siksi välttämättä järjestäjäverkon kehittämisen osalta tarvita.

Huomioon otettavaa

Tulevaisuudessa olennaista ei enää ole koulutuksen erottelu nuorten tai aikuisten koulutukseen. Työelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan muuttuviin ja kasvaviin osaamistarpeisiin vastataan parhaiten niin, että koulutuksen järjestäjä hallitsee hyvin henkilökohtaistamisen, osaa rakentaa opiskelijalle juuri hänelle sopivan polun perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen tutkinnon osista. Koulutusta annetaan iästä riippumatta tarpeen mukaan. Käytännössä nuorille perusopetuksen päättävälle varataan oppilaitosmuotoisia perustutkintopaikkoja riittävästi kattamaan alueen tarpeet nuorisotakuun hengessä, mutta samalla koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että myös näyttötutkintojen suorittamiseen on riittävät mahdollisuudet. Koulutuksen järjestäjä rahoittaa tarvittaessa opiskelijan polun oppisopimuksella ja omaa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämiseen tarvittavan osaamisen.

Tuloksellisuusvertailut osoittavat, että kaikkein suurimmat koulutuksen järjestäjät eivät välttämättä ole tehokkaimpia. Laadukas koulutuksen järjestäminen ei suinkaan ole pelkästään järjestäjän koosta kiinni.

Lakiehdotuksen perustelut ja analyysit herättävätkin kysymyksen siitä, mitä ministeriö tarkoittaa järjestäjäverkon kokoamisella tai alueella, joka on sopiva koulutuksen järjestäjän toiminta-alueeksi. Esityksessä todetaan, että

koulutuksen järjestäjien tulee olla ”nykyistä merkittävästi suurempia”. Koskeeko tämä niitä järjestäjiä, jotka esimerkiksi kuuluvat ryhmään ”ammattillisen peruskoulutuksen järjestäjistä (131) yhteensä 76 järjestäjän järjestämisluvan opiskelijamäärä on 500 opiskelijaa tai sen alle” vai mitä suuruudella tarkoitetaan?

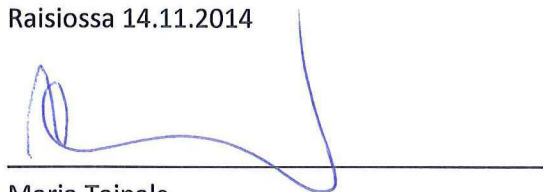
Jos esityksen pohjana edelleen vaikuttaa kuntien yhdistämiseen tähdännyt ajattelu, siitä on syytä luopua. Toisen asteen koulutuksen osalta tulevaisuuden järjestäjäverkon ratkaisee raha. Koulutuksen järjestäjät tekevät omat ratkaisunsa muodostuvan kokonaisuutensa pohjalta. Voi myös kysyä, olisiko tilanne reilua todeta suoraan niille koulutuksen järjestäjille, joiden ei katsota täyttävän uusien järjestämislupien edellytyksiä? Olisiko kyseisillä järjestäjillä näin enemmän aikaa sopeuttaa toimintansa uuteen kuusiin?

Entä mihin perustuu väite siitä, että suuremmat järjestäjät takaisivat toimipisteverkon säilymisen? Toimipisteverkon yhtenäinen ja koulutuksen järjestäjän linjausten mukainen toiminta ei fuusioiden jälkeen ole helppoa vaan vie usein vuosia ja saattaa jopa lisätä hallinnon tarvetta ja määrää. Käytännössä fuusiot johtavat ainakin pitemmällä aikavälillä toimipisteiden vähentämiseen.

Valtion talouden kiristyessä on järkevää ja vastuullista erottaa toisistaan yhteiskunnan rahoittama koulutus ja tutkintoon johtamaton ammatillinen lisäkoulutus. Yksityisten koulutuksen järjestäjien erilaiset lisäkoulutukset täydentävät tutkintoon tähtäävää ja yhteiskunnallista tehtävää toteuttavaa, valtion ja kuntien rahoittamien järjestäjien tarjoamaa koulutusta. Julkisin varoin rahoitetut koulutuksen järjestäjät ottavat tutkintoja järjestäessään ja yksilön opintoja henkilökohtaistaessaan huomioon näissä yksityisten koulutuksissa hankitun osaamisen ja tunnustavat sen. Mutta ovatko yritykset riittävän hyvin hahmottaneet sen, että tulevaisuudessa niiden on itse rahoitettava aikaisempaa suurempi osa henkilöstökoulutuksista?

Yksityinen koulutusalan liiketoiminta on joka tapauksessa syytä erottaa julkisesti rahoitetusta ja yhteiskunnallista tehtävää toteuttavasta koulutuksesta. Suomi tarvitsee markkinaehtoisen koulutusalan yhdeksi uudeksi liiketoiminta-alueeksi, joka tuottaa myös vientituloja. Parhaimmillaan nyt tehtävät uudistukset vaikuttavatkin niin, että ammattiopistostrategia toteutuu vahvojen monialaisten ammatillisen koulutuksen järjestäjien toteuttamana ja koulutusbusiness kukoistaa – pääosin toisistaan erillään ja toisiaan tukien.

Raisiossa 14.11.2014

Maria Taipale

Johtava rehtori

Raision seudun koulutuskuntayhtymä